

Noty o autorach

Aleksandra Banaszekiewicz – doktorantka w I Katedrze Pediatrii Akademii Medycznej w Warszawie.

Małgorzata Baranowska – poetka, krytyk i historyk literatury. Autorka m.in. takich książek, jak: *Pamiętnik mistyczny, Surrealna wyobraźnia i poezja, To jest wasze życie, Warszawa. Miesiące, lata wieki* oraz wielu artykułów z zakresu wyobraźni symbolicznej i kultury masowej, dwóch tomów wierszy *Miasto, Zamek w Pirenejach*. Ogłasza w „Twórczości” *Prywatną historię poezji*.

Zbigniew Benedyktowicz – antropolog kultury, redaktor naczelny miesięcznika „Konteksty. Polska Sztuka Ludowa”. Członek redakcji „Kwartalnika Filmowego”. Kierownik Zakładu Antropologii Kultury, Filmu i Sztuki Audiowizualnej. Autor prac z zakresu wyobraźni symbolicznej i antropologii współczesnej. Współautor książki *Dom w tradycji ludowej* (1993). Autor pracy *Portrety obcych* (2000).

Åsa Boholm – historyk społeczny i antropolog, pracuje na uniwersytecie w Göteborgu (Institut for Advances Studies in Social Anthropology), napisała m.in.: *The Doge of Venice: The Symbolism of State Power in the Renaissance* (1990), *Venetian Worlds. Nobility and the Cultural construction of Society* (1993), *Political Ritual* (1996).

Suzanne Chappaz-Whitner – etnolog ze Szwajcarii, pracuje w Instytucie Etnologii Uniwersytetu Neuchâtel. Wykładała na Uniwersytecie w Neuchâtel, Lozannie, Bazylei. Obecnie nie jest związana z żadnym ośrodkiem badawczym. Zajmuje się badaniami nad karnawalami, w tym m.in. kategorią taksonomiczną transgresji w rytach inwersyjnych i dziełach literackich, postaciami hybrydycznymi i sobowtórami, a szczególnie postacią „dzikusa” w obrzędach i literaturze (kontekst europejski). Główne publikacje: *Maski z Lötschental. Prezentacja i krytyka źródeł związanych z maskami z Lötschental*, w: „Les Annales valaisannes”, „Bulletin de la Société d'histoire du Valais romand”, 49ème année, 1975; *Turek, Głupiec i Smok. Postacie karnawału z górnego Valais, Neuchâtel, Institut d'ethnologie, Paris, Maison des sciences de l'homme*, 1995 (doktorat). Dwa artykuły obrazujące ostatnie poszukiwania badawcze: *Dzikus – między reprezentacją a praktyką*, w: *Opowiedzieć innych. Refleksje i praktyki etnologiczne*, red. J. Hainard, R. Kaehr, Lozanna 1997, Payot; *Temat wiedzy zakazanej w «Piaskunie» E. T. A. Hoffmanna. Od rytmu inwersji do dzieła literackiego*, „Ethnologie française” XXXII, 2 (numer poświęcony etnologii szwajcarskiej).

Barbara Chmielewska – studentka V roku rusycystyki. Języki obce są jej hobby, któremu poświęca wiele wolnego czasu; jest współredaktorem gazety studenckiej „Magister”, w wolnych chwilach pisze opowiadania dla dzieci.

Dariusz Czaja – etnolog, studia UJ. Napisał pracę doktorską o symbolu w filmie. Pracuje w Instytucie Etnologii UJ i w redakcji „Kontekstów”. Redaktor książek *Mitologie popularne* (1994) i *Metamorfozy ciała* (1999).

Mariusz Czaja – absolwent teatrologii i etnologii na Uniwersytecie Jagiellońskim, doktorant wydziału historycznego na UJ.

Roberto DaMatta – profesor antropologii na uniwersytecie Notre Dame, USA, członek Brazylijskiej Akademii Nauk; doktorat z zakresu antropologii społecznej uzyskał na Harvard University w 1970, międzynarodowe uznanie przyniosły mu studia o brazylijskich rytuałach narodowych i komparatystyczne badania z zakresu kultury społecznej zmierzające do wyjaśnienia istoty brazylijskich fenomenów kulturowych (karnawały, parady, procesje, bohaterowie ludowi, gry i zabawy, hazard). Autor dwunastu książek, m.in. *Carnivals, Rogues and Heroes: An Interpretation of the Brazilian Dilemma; A Divided World: Apinayé Social Structure; The Brazilian Puzzle*.

Robert Darnton – Profesor historii w Princeton University (USA). Prócz sławnej *Wielkiej rzezi kotów*, jest autorem tłumaczonych na wiele języków książek: *Mesmerism and the End of the Enlightenment in France* (1968); *The Business of Enlightenment: A Publishing History of the Encyclopédie, 1775-1800* (1979); *The Literary Underground of the Old Regime* (1982); *The Kiss of Lamourette: Reflections in Cultural History* (1989); *Berlin Journal, 1989-1990* (1991); *The Forbidden Best-Sellers of Prerevolutionary France, and the Clandestine Literatures in France 1769-1789* (1995).

Ewa Domańska – adiunkt w Instytucie Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Zajmuje się współczesną angloamerykańską teorią i historią historiografii. Autorka książki *Mikrohistorie: spotkania w międzyświatach* (1999). Pod jej redakcją ukazały się w Polsce – *Historia: o jeden świat za daleko?* (1997), *Pamięć, etyka i historia. Angloamerykańska teoria historiografii lat dziewięćdziesiątych* (2002), a w Stanach Zjednoczonych – *Encounters: Philosophy of History After Postmodernism* (1998). Wraz z Markiem Wilczyńskim opublikowała zbiór artykułów Haydena White'a – *Poetyka pisarstwa historycznego* (2000).

Stypendystka Nuffic (Rijksuniversiteit Groningen; 1992-3); Fulbrighta (University of California, Berkeley; 1995-96) i Fundacji Kościuszkowskiej (Stanford University; 2000-01). *Fellow scholar* na University of California, Santa Cruz (1997) i Cornell University, Ithaca-NY (1998). *Visiting professor* w Department of Social and Cultural Anthropology, Stanford University (2002).

Obecnie pracuje nad książką o nie-historycznych podejściach do przeszłości zwracając uwagę na problemy ideologizacji historii, etycznego zwrotu w teorii historii, krytyki historiografii, neo-idealistycznej orientacji w myśleniu o przeszłości, pamięci jako dyskursu a-historycznego oraz możliwości de-estetyzacji dyskursu historycznego.

Wojciech Dudzik – teatrolog i kulturoznawca, pracuje w Instytucie Kultury Polskiej Uniwersytetu Warszawskiego, gdzie m.in. prowadzi zajęcia z antropologii widowisk oraz autorskie konwersatorium „Karnawały w kulturze”; w latach 1994-1999 wykładał gościnnie w Niemczech, na uniwersytecie w Tybindze. Autor studiów z zakresu historii teatru XX wieku (*Wilama Horzycy dramat niespełnienia*, 1990), polskiej myśli teatralnej (edycja pism Franciszka Siedleckiego *O sztuce scenicznej*, 1991), współautor – z Leszkiem Kolaniewiczem – podręcznika akademickiego *Teatr w kulturze. Zagadnienia i wybór tekstów*, 1991, eseista (*Wieża Hölderlina i inne miejsca*, 2000).

Błażej Dzikowski – absolwent anglistyki UW, student kulturoznawstwa, uczestnik seminarium dr W. Dudzika „Karnawały w Kulturze”. Prozaik. Jego powieść pt. *Pies* ukazała się sieniem 2002 roku nakładem wydawnictwa Zielona Sowa.

Umberto Eco – włoski semiotyk, estetyk i pisarz; zajmuje się m.in. teorią literatury, estetyką średniowieczną oraz środkami przekazu; profesor uniwersytetów we Florencji i Bolonii;

wniósł wybitny wkład do teorii semiotyki (*Dzieło otwarte, Pejzaż semiotyczny, Nieobecna struktura*); autor głośnych erudycyjnych powieści (*Imię róży, Wahadło Foucaulta, Baudolino*), esejów, felietonów (*Zapiski na pudełku od zapalek*).

Jan Gondowicz – krytyk, wydawca, współpracownik „Tygodnika Powszechnego”; wydał m.in. *Marmur* Josifa Brodskiego, *Słownik komunalów* Gustawa Flauberta, *Zoologię fantastyczną uzupełnioną*. Mieszka w Warszawie.

Dorota Hall – antropolog kultury, doktorantka w Szkole Nauk Społecznych przy IFiS PAN. Prowadzi zajęcia w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej UW, zajmuje się kulturą New Age, a w szczególności jej popularnymi przejawami.

Aleksander Jackowski – antropolog kultury, autor wielu tekstów o współczesnej kulturze artystycznej, zwłaszcza ludowej. Krytyk sztuki. Organizator kilkudziesięciu wystaw sztuki ludowej i naiwnej w kraju i za granicą. Ostatnio wydał *Sztukę zwaną naiwną, Na skróty, Obrazy ludowe, Polska Sztuka Ludowa*. Redaktor „Kontekstów”.

Michał Jagiello – absolwent polonistyki w Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Od młodych lat związany z górami. Turysta, taternik, alpinista, ratownik górski. Od 1962 r. związany z GOPR i TOPR. Uczestnik ponad 250 wypraw ratunkowych. Od jesieni 1989 do jesieni 1997 wiceminister kultury. Od czerwca 1998 r. dyrektor Biblioteki Narodowej.

Pisarz i publicysta. Autor kilkunastu książek z obszaru historii literatury, historii idei, literatury faktu i prozy artystycznej. Góry, a szczególnie Tatry są jednym z najważniejszych tematów jego twórczości. Ostatnio opublikował: *Partnerstwo dla przyszłości. Szkice o polityce wschodniej i mniejszościach narodowych*; wyd. 2, poszerzone, Warszawa 2000. *Próba rozmowy. Szkice o katolicyzmie odrodzeniowym i „Tygodniku Powszechnym” 1945 – 1953*, Warszawa 2001. *Galazka kosodrzewiny. Najdawniejsze wypadki tatrzańskie w piśmiennictwie polskim*; wyd. 3, poszerzone, Warszawa 2001. *Wolanie w górach*; wyd. 6, poszerzone, Warszawa 2002. *Trojkatna turnia*, Warszawa 1996. *Za granicą grań*, Warszawa 1998. *Jawnie i skrycie*, Warszawa 2000.

Grzegorz Janikowski – absolwent Wydziału Wiedzy o Teatrze Akademii Teatralnej w Warszawie i The Samuel Beckett Centre for Drama and Theatre Studies, Trinity College w Dublinie. Doktorant Szkoły Nauk Społecznych Instytutu Filozofii i Socjologii PAN, redaktor „Pamiętnika Teatralnego” i „Sceny”, wykładowca Akademii Teatralnej w Warszawie i jej Filii w Białymstoku. Publikował teksty, recenzje, przekłady m.in. w „Dialogu”, „Teatrze”, „Notatniku Teatralnym”, „Więzi”, dwutygodniku kulturalnym „Sycyna”, „Rzeczpospolitej” i „Życiu”.

Justyna Jaworska – doktorantka w Instytucie Kultury Polskiej UW, współpracuje z miesięcznikiem „Dialog”.

Łada Jurasz-Dudzik – filolog, współpracuje z kilkoma warszawskimi oficynami wydawniczymi jako redaktor merytoryczny, tłumaczy z języka francuskiego i niemieckiego, obecnie pracuje nad przekładem pism autobiograficznych Hermanna Hessego.

Małgorzata Just – absolwentka Katedry Etnologii i Antropologii Kulturowej (UW), interesuje się różnorodnymi zjawiskami w ramach ruchu New Age, między innymi twórczością jego reprezentantów, obecnie również odwołaniami do tradycji celtyckiej w narodowym samookreśleniu się mieszkańców Bretanii. Wcześniej zajmowała się problematyką uchodźców i opublikowała artykuł: *Inny Świat* (III 1999) w biuletynie Polskiego Towarzystwa Afrykanistycznego „Afryka” poświęcony zagadnieniom ich adaptacji w Polsce.

Karl Kerényi (1897-1973), wybitny węgierski hellenista, zajmował się przede wszystkim grecką mitologią i historią religii. Spośród bardzo licznych jego książek (pisanych po niemiecku) w Polsce ukazały się: *Hermes przewodnik dusz; Misteria Kabirów. Prometeusz; Dionizos*. Kerényi znany jest także ze współpracy z C. G. Jungiem i kołem Eranosa.

Marta Kolankiewicz – ukończyła studia w Instytucie Studiów Iberyjskich i Iberoamerykańskich Uniwersytetu Warszawskiego (2001) przez dwa lata (1998-2000) studiowała również wiedzę o kulturze w Instytucie Kultury Polskiej (UW).

Antoni Kroh – historyk kultury, literat. Długoletni współpracownik kwartalnika „Konteksty – Polska Sztuka Ludowa”. W latach siedemdziesiątych komisarz konkursów i wystaw sztuki ludowej Karpat Polskich. Współautor wystaw: *Łemkowie, Duchy epoki, czyli pierwsza wojna światowa trwa do dziś, Spisz* i innych. Opublikował m.in.: *Współczesna rzeźba ludowa Karpat Polskich* (1979), *Sklep potrzeb kulturalnych* (tom szkiców o Podhalu, 2000), *Tatry i Podhale* (Seria Wydawnictwa Dolnośląskiego *A to Polska właśnie*, 2002), *O Szwejku i o nas* (emocje polsko-czeskie w XIX i XX w). W przygotowaniu m.in.: *Prywatny leksykon współczesnej polszczyzny* (Wspólnie z Barbarą Magierową; słownik nowych zjawisk w polszczyźnie potocznej po 1945 r.).

Anna E. Kubiak – antropolog kultury, adiunkt w Instytucie Filozofii i Socjologii PAN. Autorka pracy na temat nowych ruchów religijnych pt. *Delicje i lewa ręka Kryszny* (IFiS PAN, Warszawa, 1997; nagroda im. Stanisława Ossowskiego), zamierza opublikować swoje *Dzienniki*, prowadzone podczas dwuletnich badań terenowych nad ruchem Hare Kryszna. Od 1996 roku prowadzi badania nad kulturą New Age w Polsce, Anglii, Szkocji i Danii. Przygotowuje do druku książkę pt. *NEW AGE*.

Robert Kulpa – studiuje wiedzę o kulturze na Uniwersytecie Warszawskim i Filmoznawstwo w Krakowie. Interesują go współczesne przemiany w kulturze polskiej, zwłaszcza funkcjonowanie w jej obrębie kategorii gender oraz teorii queer. Referował na konferencji „Zrozumieć płęć”, Wrocław 2002 oraz „Różnica i tożsamość. Kultura odmieńców wobec marginalizacji i homofobii”, Warszawa 2002 r.

Iwona Kurz – Pracuje w Instytucie Kultury Polskiej Uniwersytetu Warszawskiego, gdzie obroniła doktorat o wizerunkach filmowych gwiazd w Polsce lat 1955-1968, i zajmuje się specjalizacją „Animacja kultury”. Kierunki badań: antropologia ciała i płci, historia obyczajów i życia codziennego w Polsce w XX wieku, antropologia filmu i audiowizualności. Publikowała między innymi w „Kinie” i w „Dialogu”, stale współpracuje z internetowym tygodnikiem „Latarnik”. Wiosną 2002 roku przebywała na stypendium w Indiana University w Bloomington (USA).

Hollis Urban Liverpool – historyk i etnomuzykolog, b. minister kultury w Republice Trynidadu i Tobago; badacz karnawału trynidadzkiego i jego aktywny uczestnik, opublikował cztery książki, m.in. *Rituals of Power and Rebellion: The Carnival Tradition in Trinidad and Tobago* (1993), na podstawie której doktoryzował się na uniwersytecie w Michigan; jako wykonawca calypso nagrał wiele płyt, w czasie karnawału został pięciokrotnie wybrany Monarchą Calypso Trynidadu i Tobago, ośmiokrotnie otrzymał tytuł „St. Thomas Calypso King of the World”, a dwukrotnie „World Calypso Monarch”.

Piotr Machul – dziennikarz, muzyk folkowy. Ukończył polonistykę na Uniwersytecie Warszawskim. Obronił pracę magisterską na temat muzyki w spektaklach „Gardzieniec”. Studiował też dziennikarstwo. Od 1991 r. związany z Gar-

dzienicami. Brał udział w licznych projektach teatru. Absolwent gardzienickiej Akademii Praktyk Teatralnych.

Aleksandra Melbechowska-Luty – historyk sztuki, studia na UW, doktorat z nauk humanistycznych (UW 1966). Specjalizacja: historyk sztuki polskiej XIX/XX w, adiunkt w Instytucie Sztuki PAN (gdzie pracowała w latach 1955-1985), Pracownia Słownika Artystów Polskich. Autorka 35 artykułów i 7 książek, m.in. *Teofil Kwiatkowski* (monografia), Ossolineum, Wrocław 1966; *Widmo. Życie i twórczość Ludwika De Laveaux*, Wrocław 1988; *Posągi i ludzie. Antologia tekstów o rzeźbie polskiej XIX w.*, IS PAN, Warszawa 1993 (wspólnie z Piotrem Szubertem); *Mali mistrzowie polskiego pejzażu XIX w.*, Neriton, Warszawa 1997; *Nokturny. Widoki nocy w malarstwie polskim*, Arkady, Warszawa 1999.

Wojciech Michera – antropolog kultury, adiunkt w Instytucie Kultury Polskiej UW, wykładowca w Akademii Teatralnej w Warszawie, twórca telewizyjny. Autor książki *Anti-Däniken* oraz wielu publikacji z zakresu antropologii wybraźni.

Dietz-Rüdiger Moser – germanista o zainteresowaniach folklorystycznych i muzykologicznych, profesor uniwersytetu monachijskiego, dyrektor Instytutu Historii Literatury Bawarskiej, redaktor kwartalnika „Literatur in Bayern”; autor kilkunastu książek, m.in. *Fastnacht. Fasching. Karneval. Das Fest der verkehrter Welt* (1986), *Maskeraden auf Schlitten* (1987), *Bräuche und Feste im christlichen Jahreslauf* (1993), *Lexikon der deutschen Gegenwartsliteratur* (1997).

Włodzimierz Karol Pessel – student wiedzy o kulturze w Instytucie Kultury Polskiej UW, redaktor naczelny studentckiego miesięcznika „Uniwersytet Kulturalny” i prezes Studenckiego Koła Kulturoznawczego. Z zamiłowania skandynewista: interesuje się zwłaszcza kulturą duńską, a obecnie pisze pracę magisterską o Muminkach [pod kierunkiem prof. Rocha Sulimy]. Publikował w Studenckim Kwartalniku Naukowym „Rubikon” i w „Res Publice Nowej”.

Andrzej Pieńkos – adiunkt w Instytucie Historii Sztuki UW. Wraz z żoną, Jolantą Chrzanowską-Pieńkos, opublikował *Słownik artystyczny Paryża i regionu Ile-de-France* (Warszawa 1996) i *Leksykon polskiej sztuki XX w.* (Poznań 1997). Prace z zakresu historii sztuki nowoczesnej (książka *Okropności sztuki*, Gdańsk 2000), krytyki artystycznej i eseistyki dotyczącej kultury publikował w licznych czasopismach.

Marta Pietrzykowska – studentka polonistyki i V roku wiedzy o kulturze na UW. Zajmuje się uczeniem obcokrajowców polskiego. Publikowała m.in. w „Odrze”, „Kulturze Współczesnej”, sekretarz redakcji „Sztuka i Filozofia”.

Tomasz Rakowski – doktorant w Instytucie Kultury Polskiej UW, redaktor antropologicznego pisma „OpCit”, lekarz. Zajmuje się antropologią ciała i antropologią nędzy.

Czesław Robotycki – antropolog kultury, profesor dr hab. Kierownik Instytutu Etnologii UJ. Autor licznych artykułów i książek, m.in. *Etnografia wobec kultury współczesnej. Nie wszystko jest oczywiste*. Zajmuje się analizą różnych form polskiej kultury współczesnej (świadomość narodowa, twórczość amatorska, teatr alternatywny, obyczajowość subkultur). Jest redaktorem serii wydawnictwa UJ *Anthropos*.

Maciej Rożański – student filozofii na Uniwersytecie Warszawskim. Z fascynacji kucharz (absolwent szkoły kulinarnej). Członek grupy muzycznej „Super Girl & Romantic Boys”. Od dwóch lat zajmuje się brazylijską Capoeirą w gru-

pie Beribazu. Mieszka w Warszawie.

Wiesław Szpilka – etnolog (studia UJ), studia doktoranckie Instytut Sztuki PAN, pisze pracę doktorską poświęconą etnologicznej interpretacji kultury masowej. Mieszka w Kościelisku.

Filip Taranienko student Kolegium MISH UW oraz II roku Specjalizacji Nowogreckiej przy Wydziale Polonistyki (OBTA UW). Publikował w „Odrze” i poświęconym muzyce chrześcijańskiej kwartalniku „Ruah”. Śpiewa w warszawskiej scholi gregoriańskiej Sanctae Crucis. W ramach projektu „Ludus Danielis” współpracował ze Scholą Teatru Wiejskiego Węgajty.

Victor Turner – (1920 – 1983) wybitny antropolog kultury, badacz terenowy, religioznawca; po doktoracie na uniwersytecie w Manchester (*Schism and Continuity in an African Society: The Study of Ndembu Village Life*, 1957) przeniósł się do USA i tam w roku 1968 uzyskał profesurę na uniwersytecie w Chicago, a po dziesięciu latach został profesorem antropologii i religioznawstwa na University of Virginia; autor koncepcji dramatu społecznego oraz *communitas*, badacz rytuału i jego symbolicznej struktury. Najbardziej znane prace Turnera – oprócz trzech monografii afrykańskiego plemienia Ndembu z Zambii – to: *The Ritual Process: Structure and Anti-structure* (1969), *Dramas, Fields and Metaphors: Symbolic Action in Human Society* (1974), *Variations of the Theme of Liminality* (1977), *Image and Pilgrimage in Christian Culture: Anthropological Perspectives* (1978), *From Ritual to Theater: The Human Seriousness of Play* (1982).

Jerzy Sławomir Wasilewski – etnolog, doktor habilitowany, pracuje w Katedrze Etnologii i Antropologii Kulturowej UW. W latach 1971-80 był uczestnikiem corocznej ekspedycji IHKM PAN do Mongolii. Prowadził też penetrację etnograficzną innych krajów Azji. Autor książek: *Podróż do piekieł, rzecz o szamańskich misteriach*, Warszawa 1979, *Tabu a paradygmaty etnologii*, Warszawa 1989.